

Zpráva za rok 2023

POMOC NA MÍSTĚ
CZECH

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MECEVAC czech

www.medevaczech.com

Vydalo Ministerstvo vnitra,
Odbor azylové a migrační politiky 2024

Vytiskla Tiskárna Ministerstva vnitra

Úvodní slovo ředitelky	4
O programu MEDEVAC	6
Aktivity programu MEDEVAC v roce 2023	8
Ghana 2023	12
Irák 2023	14
Jordánsko 2023	18
Libanon 2023	20
Rwanda 2023	22
Senegal 2023	26
Ukrajina 2023	28
Zambie 2023	30
Turecko 2023	32
Tam, kde jsme nejvíce zapotřebí	34
Návštěva ministra vnitra Víta Rakušana v Africe, výstava programu MEDEVAC	36
30 let programu MEDEVAC	38
O programu Pomoc na místě	54
Pomoc na místě v roce 2023	56
Monitoring realizace projektů	62

Milí čtenáři,

civilizovanost jednotlivce se projevuje v sounáležitosti a ochotě poskytnout pomoc druhému v souladu s vlastními možnostmi a schopnostmi, zejména pokud tento člověk čelí handicapu či jiným obtížím. Měřítkem civilizovanosti země a jejích obyvatel je dodržování těchto principů v širším společenském kontextu. Není snadné změnit názor těch, kteří si myslí, že bychom neměli projevovat zájem o události za našimi hranicemi, dnešní globalizovaný svět je však tak propojen, že ozbrojené konflikty a jiné krize ve vzdálených oblastech mají téměř okamžitý dopad i na situaci v naší vlastní zemi.

Dovolte mi představit Vám na následujících stránkách dva zahraniční programy Ministerstva vnitra – MEDEVAC a Pomoc na místě, které podporují svým působením třetí země v řešení příčin migrace, nuceného vysídlení, zvládnání krizových situací a poskytování specializované lékařské péče.

Těší mne, že se aktivity obou programů neustále přizpůsobují aktuálním potřebám a rozrůstají se. Program MEDEVAC v uplynulém roce rozšířil své působení do dvou nových zemí, Rwandy a Zambie, kde tak otevřel nové možnosti humanitární a zdravotní pomoci. Zároveň jsme také nově navázali spolupráci hned se třemi novými českými nemocnicemi, což nám umožní poskytovat ještě širší portfolio zdravotní péče. Též program Pomoc na místě podpořil realizaci projektů v nových zemích, v Arménii a Tunisku, které se ocitly v roce 2023 v obtížné migrační situaci.

Zvláštní pozornost si zaslouží také aktivity obou programů na Ukrajině. V srpnu 2023 se uskutečnila historicky první mise programu MEDEVAC s českými lékaři přímo na Ukrajině, konkrétně ve městě Lvov. V důsledku ruské agrese je v zemi naléhavá potřeba zvýšené lékařské péče a náročných chirurgických a plastických zákroků kvůli zraněním způsobeným

válečným konfliktem. Druhá mise se konala již v listopadu téhož roku a jsme nesmírně rádi, že můžeme ukrajinským občanům pomáhat v této nelehké době přímo na místě.

V rámci programu Pomoc na místě jsme se v roce 2023 na Ukrajině zaměřili na pomoc vysídleným obyvatelům v jejich obtížné situaci. Za zmínku jistě stojí například projekt zaměřený na humanitární odminování, díky kterému se obyvatelé osvobozených oblastí mohou vracet zpět do svých domovů.

Tímto bych chtěla vyjádřit upřímnou vděčnost všem zúčastněným za jejich mimořádné úsilí a obětavost při plnění své práce. A zejména pak lékařům zapojeným v programu MEDEVAC. Ti naplňují nejen Hippokratovu lékařskou přísahu, ale také podporují neopominutelné a stále důležitější motto civilizovaného světa: „Zachrániš-li život jednomu člověku, jako bys zachránil celý svět“. Úsilí obou programů však nejenže zachraňuje lidské životy, ale také v cílových zemích vnáší naději na lepší život těm, kteří neměli takové štěstí jako většina z nás.

Mgr. Pavla Novotná,

ředitelka odboru azylové a migrační politiky

O programu MEDEVAC czech

Cílem vládního programu MEDEVAC je poskytovat zdravotní péči pro zranitelnou část obyvatelstva ve zdrojových či tranzitních zemích migrace či v oblastech, kde není dostupná specializovaná lékařská péče. Program je realizován od roku 1993 a je koordinován Ministerstvem vnitra České republiky.

Cíle programu jsou realizovány prostřednictvím čtyř aktivit:

- **vysílání zdravotnických týmů do zahraničí**
- **odborné stáže a školení zahraničního zdravotnického personálu**
- **zdravotně humanitární evakuace pacientů do ČR**
- **podpora projektů na budování zdravotnické infrastruktury**

Realizace programu MEDEVAC v roce 2023

19 lékařských misí do zahraničí (Ghana, Jordánsko, Libanon, Rwanda, Senegal, Ukrajina, Zambie)

1040 uskutečněných operačních zákroků v zahraničí na **940** pacientech

6 rekognoskačních misí do zahraničí za účelem rozšíření programu MEDEVAC ve stávajících zemích (Ghana, Irák, Senegal, Jordánsko, Ukrajina)

173 vyškolených osob v rámci **13** odborných stáží zdravotníků v České republice a **7** školení v zahraničí

2 projekty na budování zdravotnické infrastruktury na Ukrajině, **1** materiální dar Turecku jako akutní pomoc po zemětřesení a **4** materiální dary Ukrajině

12 zapojených českých nemocnic (Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie, Fakultní Thomayerova nemocnice, FN Brno, FN Bulovka, FN Hradec Králové, FN Královské Vinohrady, FN Olomouc, FN v Motole, IKEM, Nemocnice Na Homolce, ÚVN, VFN) a Armáda ČR

Aktivity programu MEDEVAC v roce 2023

 Vysílání českých zdravotnických týmů do zahraničí

 Odborné stáže a školení zahraničního zdravotnického personálu v České republice nebo v zahraničí

 Rekognoskace

 Materiální dar

 únor 2023
Turecko
FN Královské Vinohrady

 18. – 26. 2. 2023
Ghana/ČR
FN Královské Vinohrady
plastická chirurgie

 4. – 12. 3. 2023
Rwanda/ČR
FN Královské Vinohrady
plastická chirurgie

 8. – 16. 4. 2023
Zambie/ČR
FN Motol
ORL

 15. – 23. 4. 2023
Ghana/ČR
IKEM, FN Motol
infektologie

 24. 4. – 6. 5. 2023
Senegal
Armáda ČR
anesteziologie,
práce s nástroji

 24. – 28. 4. 2023
Irák
FN Brno, FN Bulovka
anesteziologie,
gynekologie,
popáleninová medicína

 23. 4. – 5. 5. 2023
Libanon
VFN
oftalmologie

 16. 4. – 1. 5. 2023
Zambie/ČR
FN Motol
dětská kardiologie

 15. – 29. 4. 2023
Ghana/ČR
FN Bulovka
gynekologie

 24. 4. – 6. 5. 2023
Senegal
Armáda ČR
traumatologie

 27. 4. – 10. 5. 2023
Senegal
FN Bulovka
gynekologie

 28. 4. – 13. 5. 2023
Zambie
FN Olomouc,
FN Brno,
FN Královské Vinohrady
traumatologie

 29. 4. – 12. 5. 2023
Ghana
FN Královské Vinohrady
plastická chirurgie

 1. – 5. 5. 2023
Senegal
Fakultní Thomayerova
nemocnice
gynekologie

 3. – 6. 5. 2023
Senegal
Nemocnice Na Homolce
neurochirurgie

  14. – 20. 5. 2023
Rwanda
FN Brno,
FN Bulovka
gynekologie

 17. 5. – 18. 6. 2023
Senegal/ČR
FN Bulovka
gynekologie

 22. 5. – 2. 6. 2023
Ghana
VFN
traumatologie

 5. – 15. 6. 2023
Ghana
FN Bulovka
gynekologie

 11. – 13. 9. 2023
Jordánsko
FN Brno
gynekologie

 6. – 17. 9. 2023
Zambie
FN Motol
ORL

 6. – 15. 9. 2023
Jordánsko
FN Královské Vinohrady
plastická chirurgie

  31. 7. – 12. 8. 2023
Rwanda
FN Královské Vinohrady
plastická chirurgie

 19. – 27. 6. 2023
Jordánsko
ÚVN
oftalmologie

 2. 10. – 15. 11. 2023
Senegal/ČR
FN Motol
ORL

  9. – 20. 10. 2023
Rwanda
VFN
traumatologie

 30. 10. – 10. 11. 2023
Ghana
FN Brno
gynekologie

 5. – 17. 11. 2023
Senegal
FN Brno
traumatologie

  8. – 15. 11. 2023
Ghana
IKEM
infektologie

 3. – 17. 12. 2023
Irák/ČR
FN Bulovka
gynekologie

 22. 11. – 2. 12. 2023
Senegal
FN Motol
ORL

 11. – 24. 11. 2023
Ghana
FN Olomouc,
FN Královské Vinohrady
traumatologie

 12. – 25. 11. 2023
Rwanda/ČR
FN Bulovka
gynekologie

 12. – 18. 11. 2023
Senegal
FN Bulovka
gynekologie

Ghana, Cape Coast © MV ČR

Traumatologie, VFN, Rwanda, Butare/Huye
© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Ukrajina, Lvov, Marsovo pole © MV ČR (foto: Dominik Kučera)

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko, Ammán © MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Plastická chirurgie, FNKV, Ghana, Cape Coast

© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Ghana 2023

251

odoperovaných pacientů

3

realizovaných stáží

11

vyškolených zdravotníků

7

lékařských misí v zahraničí

„Působení českého týmu v Cape Coast Teaching Hospital hodnotím nesmírně pozitivně po lidské i po profesionální stránce. V Ghaně jsme pomohli nejen odoperovat velké množství pacientů, ale především se nám podařilo předat velké množství praktických zkušeností nově vznikajícímu týmu plastických chirurgů pod vedením paní doktorky Ebikele Baidoo.“

prof. MUDr. Andrej Sukop, Ph.D.,
přednosta kliniky plastické chirurgie,
FN Královské Vinohrady

**FN Brno, FN Bulovka, FNKV, VFN,
IKEM, FN Olomouc, FN Motol**

nemocnice

**gynekologie, plastická chirurgie,
traumatologie, infektologie**

specializace

„Navždy zůstaneme vděční programu MEDEVAC, profesoru Sukopovi a jeho skvělému chirurgickému týmu za jejich vynikající přínos k rozvoji rekonstrukční plastické chirurgie v Cape Coast. Profesor Sukop se zasadil nejen o poskytování rekonstrukční plastické chirurgie lidem, kteří by si ji nikdy nemohli dovolit, ale také podpořil školení dalších pracovníků prostřednictvím výměnného programu MEDEVAC, kteří budou tuto potřebnou lékařskou péči poskytovat lidem v Ghaně i v jeho nepřítomnosti. Těšíme se na další úspěšnou spolupráci v budoucnu.“

Ebikela Ivie Baidoo, M.D.,
primářka kliniky plastické chirurgie,
Cape Coast Teaching Hospital

Rekognoskace, FN Bulovka, Irák, Najaf © MV ČR

Irák 2023

1
realizovaná stáž

5
vyškolených zdravotníků

„V Iráku je patrná obrovská vůle něco změnit, vyvíjet se, zlepšovat se. Ne vždy mají pro toto zlepšení nástroje – obrovský objem klinické práce nedovoluje moc jiného, než svůj pracovní čas věnovat pouze péči o rodičky a pacientky, často neviděli a nezažili nic jiného než domovské pracoviště. Porodnost v nadžavské provincii je násobně vyšší než naše, nezbývá například čas na plánovanou gynekologickou péči, všichni se věnují těhotným a rodičkám. Právě možnost poznat jiná pracoviště, i pracoviště v Evropě, vidět jiné postupy, dovézt i dovést školitele přímo do Nadžafu dává prostřednictvím MEDEVACu šanci ovlivnit životy více než dvou milionů žen této irácké provincie a pro místní i sejmut nepravdivou nálepkou nebezpečného nebo zaostalého místa“

Prof. MUDr. Michal Zikán, Ph.D.
přednosta Gynekologicko-porodnické
kliniky 1. LF UK a FN Bulovka

**FN Brno,
FN Bulovka**

nemocnice

1

lékařská mise v zahraničí

**popáleniny, gynekologie,
anesteziologie**

specializace

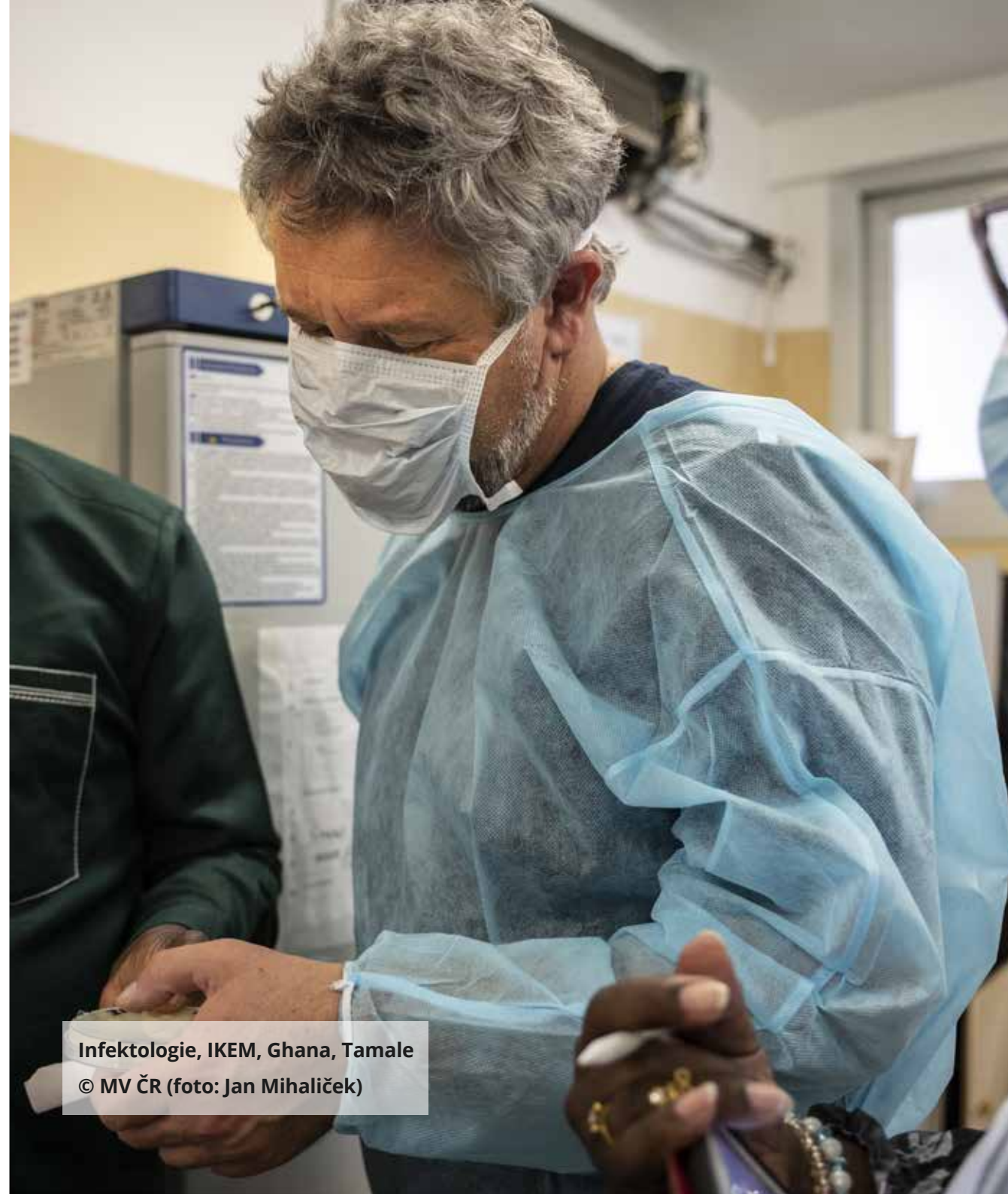
„Chtěl bych vyjádřit programu MEDEVAC svou hlubokou vděčnost. Byla to příležitost poznat vynikající a inspirativní lidi. Výměna expertízy a zkušeností s vámi byla cennou zkušeností a považuji za nesmírné štěstí, že jsem mohl být součástí této úspěšné cesty. Přestože toto období nyní skončilo, slibuji vám, že toto není rozloučení, ale závazek vrátit se s další spoluprací v budoucnu. Ještě jednou vám děkuji a přeji vám vše nejlepší a úspěchy na vaší profesní cestě.“

Dr Ghassan Hatif Hadi Al-Akayshee,
ředitel nemocnice Al Zahra Hospital Al Najaf

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko, Ammán
© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Infektologie, IKEM, Ghana, Tamale
© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Ghana, Tamale © MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko, Ammán © MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko, Ammán

© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Jordánsko 2023

254

odoperovaných pacientů

3

lékařské mise v zahraničí

„Do Jordánského hášimovského království jezdím s programem MEDEVAC od roku 2022. S mým týmem se zde zaměřujeme na operace katarakty (šedého zákalu) pro ty nejchudší, často syrské a palestinské uprchlíky, ale i chudé Jordánce, kteří by si tuto poměrně běžnou operaci jinak nemohli dovolit. Zhruba patnáctiminutový zákrok vrací zrak těmto lidem, kteří často trpí téměř úplnou slepotou, a umožňuje jim tak navrátit se k pracovnímu životu. V roce 2023 jsme společně s kolegou Tesařem provedli rekordních 254 zákroků během jednoho týdne. Kromě toho se ale do Jordánska rád vracím kvůli jeho bohaté blízkovýchodní kultuře, vstřícným lidem a také vynikajícím místním jídlům.“

doc. MUDr. Martin Šín, Ph.D., FEBO

přednosta Oční kliniky 1. LF UK a Ústřední vojenské nemocnice v Praze

ÚVN, FNKV

nemocnice

oftalmologie, plastická chirurgie, gynekologie

specializace

„I v dalších letech uvítáme pokračování tohoto cenného projektu v Jordánsku, abychom dosáhli dalších úspěchů a pomohli většímu počtu potřebných pacientů. V Jordánsku má MEDEVAC skvělou pověst a všichni, s nimiž spolupracujeme, mu velmi důvěřují. V průběhu let poskytl program MEDEVAC v Jordánsku lékařskou péči téměř 4 000 lidem a dalších přibližně 1 900 lidí je na čekací listině.“

Ibtisam Jaber,

generální ředitelka společnosti
Right Choice Company¹

¹ nevládní nezisková organizace, která se podílí na předvýběru pacientů

Oftalmologie, VFN, Libanon, Bejrút

© MV ČR (foto: Adam Hříbal)

Libanon 2023

118

odoperovaných pacientů

1

lékařská mise v zahraničí

VFN

nemocnice

oftalmologie

specializace

„Při květnové misi jsme v Bejrútu provedli 118 operací katarakty. Hezké počasí bylo v kontrastu se špatnou ekonomickou a politickou situací v zemi. Mezi našimi pacienty je nyní méně syrských uprchlíků a přibývají Libanonci, pro které se zdravotní péče stala nedostupnou. Plánovaná podzimní mise musela být zrušena kvůli aktuální bezpečnostní situaci (vypuknutí konfliktu v pásmu Gazy).“

MUDr. Petr Sklenka,

oftalmolog

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

„Chtěl bych poděkovat programu MEDEVAC, který v roce 2023 zorganizoval oftalmologickou misi k operacím šedého zákalu. Misi v univerzitní nemocnici Rafika Haríriho vedl pan doktor Sklenka, velmi zkušený oční specialista. Pan doktor a jeho tým pomohl mnoha znevýhodněným pacientům lépe vidět. Naši pacienti si velmi vážili pomoci, kterou jim tato mise poskytla, neboť byla provedena velmi profesionálním a humanitárním přístupem. Těším se na další misi, která se uskuteční na jaře a pomůže dalším potřebným pacientům.“

Dr. Issam Hamade,

oftalmolog

Rafik Hariri University Hospital

Traumatologie, VFN, Rwanda, Butare/Huye

© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Rwanda 2023

42

odoperovaných pacientů

2

realizované stáže

79

vyškolených zdravotníků

„V roce 2023 se uskutečnila první traumatologická mise lékařů z VFN Praha do Rwandy. Vybrané byly dvě nemocnice – Military Hospital v hlavním městě Kigali a Univerzitní nemocnice v Huye a mise byla primárně zaměřená na edukaci místního zdravotnického personálu. Kromě vysvětlení principů moderní osteosyntézy, jsme prováděli simulaci hromadného neštěstí v místních podmínkách s následným vyhodnocením správných postupů a nedostatků. V druhé části mise v Univerzitní nemocnici v Huye jsme se zapojili do operačního programu místních traumatologů.“

Doc. MUDr. Filip Burget, Ph.D.,
primář oddělení úrazové chirurgie,
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

3

lékařské mise v zahraničí

**FN Brno, FN Bulovka,
FNKV, VFN**

nemocnice

**gynekologie, plastická
chirurgie, traumatologie**

specializace

„Partnerství mezi programem MEDEVAC a Univerzitní fakultní nemocnicí v Butaré je skutečně cenné, protože usnadňuje výměnu znalostí a dovedností. Pacientům se díky této spolupráci zase dostává výjimečné péče od odborníků. Společně se zasazujeme o vynikající výsledky v oblasti lékařské péče, zvládnání hromadných neštěstí a léčby pacientů.“

Christian Ngarambe, M.D.,
generální ředitel,
University Teaching Hospital of Butare

Gynekologie, FN Brno, Ghana, Tamale
© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Traumatologie,
FN Brno, Senegal, Thies
(© Milan Krtička)

Gynekologie, FN Brno, Ghana, Tamale
© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Oftalmologie, VFN, Libanon,
Bejrút © MV ČR

stáž ze Zambie, DKC, FN Motol © MV ČR (foto: Karel Cudlín)

stáž ze Senegalu, ORL, FN Motol

© MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

Senegal 2023

217

odoperovaných pacientů

2

realizované stáže

14

vyškolených zdravotníků

„Spolupráce mezi ORL odd. Regionální nemocnice v Thies v Senegal a ORL klinikami FN v Motole v rámci zdravotně humanitárního programu MEDEVAC probíhá již od roku 2017. Postupně se počet operovaných pacientů více než dvojnásobil (80 v roce 2023). Na vedení většiny výkonů částečně participují afričtí lékaři pod vedením českých specialistů, tak dochází k intenzivní edukaci jejich chirurgické erudice. Význam misí jednoznačně přesahuje oblast Thies, ale ovlivňuje i ostatní lékaře v Senegal a i v dalších, zejména frankofonních, afrických státech, jejichž lékaři na období mise do Thies přijíždějí a vzdělávají se zde.“

Prof. MUDr. Jan Plzák, Ph.D.
přednosta kliniky ORL a chirurgie
hlavy a krku 1. LF UK a FN Motol

**AČR, FN Bulovka, FN Brno,
FN Motol, FTN, NNH**

nemocnice

**traumatologie, gynekologie,
ORL, anesteziologie**

specializace

5

lékařských misí v zahraničí

„Dva měsíce, které jsem strávila na stáži v České republice, mi přinesly nové znalosti, které se mi jistě budou hodit po celou dobu mé kariéry. Umožnilo mi to také pracovat po boku vysoce kvalifikovaných zdravotníků, kteří mi byli k vždy dispozici a velkoryse se dělili o své znalosti. Děkuji je sice malé slovo, ale znamená hodně, zvláště když vychází ze srdce. Ráda bych vám vyjádřila upřímné poděkování a popřála mnoho úspěchů do budoucna.“

Dr. Aminata Mbaye
primářka ORL Nemocnice v Thies

Ukrajina 2023

„Začátek celého projektu rekonstrukční chirurgie je v roce 2023. Doposud jsme měli možnost realizovat tři mise v několika zdravotnických zařízeních ve Lvově a Lvovské oblasti (nemocnice Vynyky). Během našeho působení jsme společně s ukrajinskými kolegy vytvořili plně etablovanou, fungující a stále se rozvíjející platformu spolupráce, která vede ke zvýšení kvality poskytované chirurgické péče a erudice ukrajinských lékařů. Výsledkem je záchrana života a jeho kvality u několika desítek osob, které utrpěly zranění v souvislosti s probíhajícím válečným konfliktem.“

prof. MUDr. Břetislav Lipový, Ph.D., MBA, LL.M.,
Klinika popáleninové medicíny 3. LF UK a FN Královské Vinohrady

**CKTCH, FN Brno, FNKV,
FNHK, FN Motol, VFN**

nemocnice

**anesteziologie, fyzioterapie, kardiologie,
onkologie, plastická a rekonstrukční
chirurgie, popáleniny**

specializace

„V roce 2023 se ve Lvově uskutečnily dvě mise MEDEVAC Ministerstva vnitra ČR. Ve Lvovských nemocnicích provedla skupina českých lékařů, specialistů na popáleniny a rekonstrukční chirurgii, řadu nejsložitějších zákroků a operací jak civilních pacientů, tak pacientů zraněných v důsledku ruské vojenské agrese vůči Ukrajině. Aktivita MEDEVACU, potažmo českých lékařů jsou ve Lvově vítány a vysoce ceněny, jak za opakující se přítomnost, odvahu a pomoc v místě, tak zejména z odborné stránky. Součástí náročných operací a realizací léčebných metod je rovněž přítomnost místních lékařů, se kterými naši experti sdílí zkušenosti a v řadě úkonů jim ukazují nejmodernější metody léčení. Mise MEDEVAC je vzorovým příkladem konkrétní pomoci a spolupráce v místě, s konkrétními výsledky, které Ukrajině pomáhají a dělají Česku výborné jméno. Přínos v předávání know-how ukrajinským lékařům do budoucna je neocenitelný. Projekty MEDEVACU budou na Ukrajině pokračovat i v dalších letech.“

Mgr. David Nový,
Generální konzul, Lvov

226

odoperovaných pacientů

6

realizovaných stáží

3

lékařské mise v zahraničí

45

vyškolených zdravotníků

4

podpořené projekty a materiální dary

Plastická chirurgie, FN Brno, Ukrajina, Lvov

© MV ČR (foto: Dominik Kučera)

Traumatologie, FN Olomouc, Zambie, Mongu

© MV ČR

Zambie 2023

53

odoperovaných pacientů

2

realizované stáže

2

lékařské mise v zahraničí

„První mise programu MEDEVAC do zambijského Mongu přinesla pro náš tým změnu přístupu k průběhu mise a k naší činnosti zde. Při ostatních misích v Africe jsme byli zvyklí provádět prakticky jen operační zákroky. Zdejší nemocnici chyběla základní organizace péče o akutně zraněné, a nevěděli si rady ani s běžnou ambulantní péčí. Proto z větší části naší práce byli i ambulantní pacienti. Operace musely být pečlivě zvažovány, aby byla v místních podmínkách a místním personálem zvládnutelná pooperační péče.“

MUDr. Petr Špiroch, Ph.D.,

vedoucí lékař ambulance, traumatologická klinika FN Olomouc

19

vyškolených zdravotníků

**FN Olomouc, FN Brno, FN
Královské Vinohrady, FN Motol**

nemocnice

**traumatologie, ORL,
dětská kardiochirurgie**

specializace

„Mise programu MEDEVAC nám přinesly dvě hlavní výhody: Zaprvé kvalitní služby pro naše pacienty, které vyplňují určitou mezeru, protože zatím nemáme dostatečně kvalifikované ortopedické lékaře. A za druhé je to předávání dovedností a zkušeností od českých specialistů. Naši místní lékaři získali tolik potřebné znalosti a postupy odborných procedur. Nyní jsou tak schopni provádět některé operace již plně ve své režii.“

Bimu Yakilembe, M.D.,

chirurg, Lewanika General Hospital

Turecko 2023

Mimořádná pomoc

Na začátku února 2023 postihlo Turecko a Sýrii ničivé zemětřesení, které si vyžádalo přes 50 tisíc obětí a další desítky tisíc zraněných. Program MEDEVAC reagoval na specifické urgentní požadavky velvyslanectví Turecké republiky poskytnutím materiálního daru. Nakoupen byl spotřební materiál jako obvazy, šití, rukavice či sady chirurgických nástrojů. Pomoc byla zajištěna v součinnosti s FN Královské Vinohrady a na místo byla doručena ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem.

Tam, kde jsme nejvíce zapotřebí

Výstava fotografií z aktivit programů MEDEVAC a Pomoc na místě

V lednu 2023 se pod záštitou ministra vnitra Víta Rakušana v prostorách Národní technické knihovny konala slavnostní vernisáž výstavy fotografií z aktivit programů MEDEVAC a Pomoc na místě, které se účastnili například hosté ze spolupracujících ministerstev našich programů, členové našich lékařských týmů či nevládních organizací.

Výstava byla po měsíci přesunuta z Národní technické knihovny na Univerzitu Karlovu, poté putovala do dalších míst: v měsíci dubnu a první polovině května byla vystavena ve FN Motol, dále u příležitosti konference

věnované medicíně katastrof bylo možné výstavu vidět na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, odkud pak pokračovala do FN Bulovka.

V červenci byla výstava propůjčena FN Brno a v září se přesunula do FN Olomouc. Poté byla pro širokou veřejnost k vidění i v olomoucké Galerii Moritz. Výstava zaznamenala značný zájem publika i institucí, proto díky tomuto úspěchu plánujeme i v roce 2024 nadále pokračovat.

Návštěva ministra vnitra Víta Rakušana v Africe

Na přelomu dubna a května 2023 proběhla cesta ministra vnitra České republiky Víta Rakušana do tří afrických zemí, kde je program MEDEVAC aktivní: do Senegalu, Ghany a Rwandy. Vít Rakušan během své cesty v Senegalu navštívil partnerskou nemocnici programu MEDEVAC v senegalském Thiès, kde právě probíhala traumatologická mise lékařů Armády ČR, gynekologická mise lékařského týmu FN Bulovka a dvě školicí mise opět pod vedením lékařů Armády ČR. Zde ministr vnitra Vít Rakušan předal nemocnici v Thiès spolu s velvyslancem ČR v Dakaru panem Markem Skolilem vázaný peněžní dar ve výši 10 mil. Kč, na jehož identifikaci se podíleli lékaři expertních týmů MEDEVAC ve specializacích traumatologie, gynekologie a ORL a jehož součástí bylo právě vybavení pro tyto specializace. Tento věcný dar významným způsobem přispěje ke zkvalitnění péče poskytované pacientkám a pacientům regionu Thiès a jeho okolí a napomůže i zdárnému průběhu budoucích

misí českých lékařů v Senegalu.

Ze Senegalu zamířila delegace do Ghany, kde navštívila nemocnici Cape Coast Teaching Hospital, ve které právě začínala mise plastických chirurgů z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, a spolu s nimi tuto misi slavnostně zahájil. Mise v této specializaci v Ghaně probíhají od loňského roku a naši lékaři se zde zaměřují především na pomoc dospělým i dětským pacientům s vrozenými vadami končetin nebo po těžkém popáleninovém poranění.

Poslední zastávkou cesty delegace byla Rwanda, která se po podpisu memoranda o porozumění stává další partnerskou zemí programu MEDEVAC s plánovanou spoluprací ve specializacích traumatologie, gynekologie a plastické chirurgie. I ve Rwandě tak byly aktivity MEDEVACu důležitým bodem jednání.

© MV ČR (foto: Dominik Kučera)

30 let programu MEDEVAC

Rok 2023 byl výjimečný také tím, že program MEDEVAC oslavil své 30. narozeniny. Od svého založení v roce 1993 prošel MEDEVAC díky nutnosti neustále reagovat na nové potřeby a výzvy značným vývojem, nicméně po celých 30 let zachovává tu nejdůležitější myšlenku: pomáhat tam, kde je to potřeba. V této části letošní výroční zprávy bychom chtěli prostřednictvím rozhovorů či vzkazů těch, kteří se na rozvoji MEDEVACu podíleli, připomenout jeho hlavní milníky a úspěchy.

Program MEDEVAC vznikl v roce 1993 v důsledku války na Balkánském poloostrově a snahy mezinárodního společenství pomoci civilnímu obyvatelstvu. Nově vzniklá Česká republika představila program MEDEVAC jako státní alternativu pomoci k mezinárodním organizacím, jejichž snahy o evakuace se potýkaly s potížemi. Vzpomínky na první roky fungování MEDEVACu pak přináší rozhovor s Petrem Novákem, který je dlouholetým zaměstnancem Ministerstva vnitra.

Právě tyto první roky probíhala realizace programu MEDEVAC formou evakuací zraněných do České republiky (odtud také pochází název programu –

MEDical EVACuation), díky kterým bylo v prvních 15 letech jeho existence odoperováno 124 osob z Bosny a Hercegoviny, Kosova, Iráku, Čečenska, Pákistánu a Afghánistánu. Kromě obětí války se program zaměřoval i na oběti živelných katastrof – a právě jedním z evakuovaných kvůli zemětřesení v Pákistánu byl i Muhammad Zahid Khan, který se ke vzpomínkám na svou cestu do České republiky vrací ve svém dopise.

Na aktivitách MEDEVACu se od samého začátku podílí velké množství lidí, bez kterých by jeho realizace vůbec nebyla možná. Kromě zapojených rezortů jsou jimi také

neziskové organizace, mezi kterými je také Arcidiecézní charita. Právě Arcidiecézní Charita Praha, potažmo její ředitelka Světlana Porsche, byla zapojena již v prvních letech, kdy se podílela na evakuacích osob do České republiky a poskytovala evakuovaným důležitou podporu. Rozhovor se Světlanou Porsche naleznete na straně 46.

Události na Ukrajině v roce 2014 a uprchlická krize na Blízkém východě v roce 2015 přivedly MEDEVAC k výrazné proměně. Nové výzvy si žádaly nové formy pomoci, kromě evakuací se tak MEDEVAC zaměřil na své působení přímo na místě. Rozšíření spektra aktivit o zahraniční lékařské

mise a edukační aktivity, jako školení a stáže představovaly zásadní posun ve filozofii celého programu. Kromě přímé humanitární pomoci, tedy ošetření nemocných, začal být MEDEVAC nástrojem pro budování a zlepšování zdravotnické infrastruktury v zahraničí. Na humanitární evakuace zraněných při střetech na ukrajinském Majdanu navázaly školení a stáže personálu v oblasti fyzioterapie, které měly za cíl posílit tuto specializaci na Ukrajině tak, aby zraněným, a to nejen těm převezeným do ČR, byla poskytována kvalitní lékařská péče. V Jordánsku měla podoba realizace MEDEVACu unikátní podobu – na pomoc syrským uprchlíkům vyjíždělo do tamních nemocnic až 15 českých lékařských týmů ročně. Na dobu, kdy MEDEVAC

1993 první pacientka MEDEVACu z Bosny, evakuace, FN Motol

2012 evakuovaný pacient z Barmy, kardiochirurgie FN Motol © MV ČR

prošel důležitou proměnou vzpomíná ředitel Odboru blízkého východu MZV a bývalý velvyslanec v Jordánsku Petr Hladík ve svém rozhovoru.

Dnešní podoba MEDEVACu je výsledkem 30leté snahy mnoha lidí, kteří ho formovali a neustále formují s cílem reagovat na konkrétní výzvy a potřeby. V průběhu celé své existence působil MEDEVAC ve 29 zemích, ve kterých bylo celkem odoperováno více než 6 000 pacientů. Je dlouhodobě realizován v Africe, na Blízkém východě i ve východní Evropě, kde se kombinováním svých aktivit (lékařské mise, školení a stáže, podpora projektů) zasazuje nejen o zpřístupnění zdravotní péče, ale také o šíření českého know-how a zlepšování vybavení zdravotnických zařízení. Nicméně i nadále si MEDEVAC zachovává schopnost pružně reagovat na aktuální výzvy, ať se již jednalo o pandemii covidu-19 nebo potřebu mimořádné urgentní pomoci Ukrajině v roce 2022.

Slovy posledního příspěvatele do této výroční zprávy, bývalého koordinátora programu MEDEVAC Lukáše Němce „MEDEVAC je jen a pouze to, co jsou lidé kolem něj. MEDEVAC není program, je to předivo lidských vztahů, úředníků v ČR, českých diplomatů v zahraničí, lékařů, sociálních pracovníků, které pomáhá těm nejzranitelnějším získat novou šanci žít důstojný život.“ děkujeme všem, kdo se do spolupráce v průběhu celých 30 let zapojili a svou částí tak přispěli k pomoci těm, kteří to potřebují nejvíce.

2014 evakuace z Ukrajiny, traumatologie VFN,
ÚVN a FN Motol © MV ČR

Petr Novák

Dlouholetý zaměstnanec odboru
azylové a migrační politiky MV

Co se Vám vybaví, když se řekne MEDEVAC?

Patřím mezi ty pracovníky OAMP, kteří zažili ještě samotné počátky uprchlické historie Československa a České republiky. A to se tedy týká i programu MEDEVAC v 90. letech. Vybaví se mi především jméno Tomáš Haišman, bývalý ředitel našeho odboru (zemřel v roce 2018), který byl duchovním otcem programu MEDEVAC a stál u jeho startu se svou příslovečnou zaťatostí a neústupností. Nejprve se u nás léčili dětské pacienti, zvláště pak se srdečními vadami v Dětském kardiocentru v Motole. Lékařský tým od začátku této myšlenky přál, a i pro samotné odborníky to byla příležitost potkávat se s nemocemi, které nejsou v našich poměrech běžné. V paměti mi uvízla diagnóza Fallotova tetralogie.

Dále se mi vybaví Olivova dětská léčebna v Říčanech u Prahy, kde se pacienti po hospitalizaci doléčovali.

Díky MEDEVACu jsem se také podíval do míst, kam noha turistova zabloudí jen výjimečně. Tehdy to bylo ještě skoro válečné Kosovo a pak především několik návštěv české vojenské polní nemocnice v irácké Basře. Často se mi

vybavuje dvojí obrázek – téměř nepohyblivé dítě vinou srdeční vady, které jeho maminka s důvěrou i obavou předává do vládního speciálu, a o několik týdnů později totéž dítě vybíhá z letadla do maminčiny náruče. A ta vidí své dítě poprvé utíkat a po fialové barvě kůže není ani památky. Dodnes mne dojímá tento výjev a vděčnost České republiky a Alláhovi, klečící a slzící rodiče na letištní ploše...

A na okraj dodávám, že v Basře bylo snad největší vedro, které jsem v životě pocítil, a k nesmazatelným vzpomínkám patří také postava kardinála Duky s vojenskou přilbou a neprůstřelnou vestou...

Program MEDEVAC urazil dlouhou cestu, zprofesionalizoval se, rozšířil se počet zemí původu pacientů a dramaticky se zvýšil také počet léčených lidí a zdaleka už ne jen dětí. Průlomem bylo také vysílání lékařských týmů do zahraničí, což přineslo hned dvojí efekt: mnohem více pacientů a také neocenitelné zkušenosti jak pro české lékaře a personál, tak také pro místní doktory a sestry. Vážím si i naší pomoci zraněným lidem z Běloruska a Ukrajiny a skutečnosti, že otevíráme stále nové destinace, kam program míří.

Jsem šťastný, že jsem mohl být u počátku této humanitární vlajkové lodi MV a že vidím, že program vzkvétá a rozšiřuje se. Jen škoda, že se velké a bohaté státy světa více naší praxí neinspirují.

2016 školení traumatologie, Irácký Kurdistan,
FN Olomouc © MV ČR

2011 evakuace z Libye, dětská kardiologie
FN Motol © MV ČR

Muhammad Zahid Khan

Pacient evakuovaný z Pákistánu
po zemětřesení v roce 2005

Milý tým MEDEVAC,
píši vám, abych vyjádřil svou nejhlubší
vděčnost a uznání za neocenitelnou službu,
kterou poskytujete potřebným lidem na celém
světě. Od hor Kašmíru po Arabskou poušť,
od jihovýchodní Evropy po jihovýchodní Asii,
v dobách všech typů krizí a mimořádných
událostí od přírodních katastrof po válčení,
je odhodlání České republiky a zejména
programu MEDEVAC zachraňovat životy
a poskytovat lékařskou péči v náročných
podmínkách skutečně pozoruhodné.

V době krizí a mimořádných událostí slouží
české nemocnice jako maják naděje pro ty,
kteří byli postiženi katastrofami nebo konflikty.
Neúnavné úsilí vašeho zdravotnického
personálu, české vlády a české armády
významně změnilo životy bezpočtu
jednotlivců a nabídlo jim nejen tolik potřebné
lékařské ošetření, pohostinnost a pohodlí,
ale také naději, ujištění a pocit bezpečí.

Moje osobní cesta začala s MEDEVAC
z Baghu, města mezi zelenými horami
Kašmíru v roce 2005, kde byly tisíce
zraněných životů beznadějně po ničivém
zemětřesení. MEDEVAC ošetřil stovky
pacientů přímo v mobilní nemocnici.

Jménem národů Džammú a Kašmíru
vyjadřuji své upřímné uznání za vaši
statečnost a neochvějnou oddanost blahu
národů. Vaše oddanost humanitární
pomoci je příkladem toho nejlepšího
z lékařské profese a vaše úsilí nepochybně
zanechalo trvalý dopad na životy mnoha,
zejména 10 rodin, které odletěly z Kašmíru
do České republiky za lékařskou léčbou.

Ještě jednou děkuji za vaši pozoruhodnou
službu. Váš soucit a neochvějný závazek
poskytovat lékařskou péči v náročných
podmínkách z vás dělají skutečné hrdiny. Jste
pronásvšechnyinspirací a naša práce budeme
vždy vzpomínat s maximální úctou a obdivem.

Přeji vám i nadále sílu, odolnost a úspěch ve
všech vašich budoucích snahách.

Světlana Porsche

Ředitelka střediska migrace Arcidiecézní charity Praha, jedna ze spolupracovnic programu MEDEVAC

Co se Vám vybaví, když se řekne MEDEVAC?

Při slově MEDEVAC se mi vybaví tváře, jména, nemocnice, letiště, slzy radosti a bohužel i smutku...

Vybaví se mi letiště Kbely, večer, tma, letadla a vrtulníky, desítky sanitek, do kterých jsou nakládáni moji spoluobčané z Ukrajiny. Řada mladých lidí, postřelených civilistů z Kyjevského Majdanu, kteří se stali obětí brutálního potlačování prodemokratických protestů v roce 2014. Zdálo se mi, že je to konec světa.

Vybaví se, jak jednou jsem viděla za jízdy autem sociální reklamu, na které bylo napsáno: „Pomáháme vašim dětem znovu zlobit“. Blbost, řekla jsem si tenkrát. Tato slova se mi opět vybavila, když jsem viděla, jak po sobě uzdravující

se děti z Iráku hází nemocniční polštáře. Byly to děti, které v Čechách v rámci MEDEVACu podstoupily vážné operace srdce. Přijely do ČR jako „nehybné šedivé panenky“ a teď se jejich růžové tvářičky smály. Vybaví se mi, jak na velké tiskové konferenci fotografovi sebralo kambodžské dítě, uzdravené díky MEDEVACu, fotoaparát s velikánským objektivem a utíkalo uličkou přímo k řečníkům. Uvědomila jsem si, že opravdu naším společným úkolem v MEDEVACu je naučit děti opět zlobit. Tohle jsou ty nejhezčí chvíle, které člověku vženou slzy do očí i mnoho let poté.

Co pro Vás osobně znamená MEDEVAC?

V pracovní rovině pro mne MEDEVAC představuje projekt, který má pro nás, sociální pracovníky, uchopitelný začátek a konec. V sociální práci nejčastěji nedostáváme zpětné vazby od klientů a v tom je MEDEVAC jiný. Je to příběh, u kterého jsme po celou dobu pobytu klienta v České republice. A jsem

vděčná, že konce bývají šťastné a plné slz dojetí. Za léta spolupráce v programu jsem měla mnoho příležitostí být u velkých i zdánlivě malých věcí, které opravdu mění svět k lepšímu, protože mění život konkrétních lidí. Prošla jsem mnoho situací, kdy bylo potřeba zdolat značné bariéry sociokulturní odlišnosti a jazykového nepochopení, což mne naučilo mnoho nového, co mohu promítat do veškeré své práce.

V osobní rovině jsem se přestala bát nemocnic a začala pracovat s cílovou skupinou, o které jsem řekla, že s ní nikdy pracovat nebudu. Zvládla jsem pracovat s lidmi zraněnými na těle i na duši. S lidmi nemocnými, s lidmi, kteří již ztráceli jakoukoliv naději na lepší budoucnost. Poznala jsem mnoho různých zajímavých a inspirujících lidí jak mezi klienty, tak i ze spolupracujících orgánů, organizací, nemocnic apod.

V těsné spolupráci jsem je začala vnímat nejenom jako úředníky, doktory, sestry, ale poznala jsem i jejich lidské stránky. Mnozí v mém životě zůstali jako přátelé,

či dobří známí i po ukončení konkrétního projektu. Vždy si připomenu, že se například již více než patnáct let se setkáváme s bývalým klientem z Pákistánu, který nakonec jako jeden z mála zůstal v ČR. Dnes již má českou manželku, tři děti a stará se o příbuzného z Pákistánu, který přišel o svou rodinu, a který se mi téměř pravidelně ozve a řekne: „Máš čas?“, já většinou odpovím, že ne a on mi na to vždy řekne: „ale já mám pro tebe zralé mango a to nepočká. Potřebuješ odpočinek.“

2017 školení v Nepálu, traumatologie VFN © MV ČR

Petr Hladík

Ředitel Odboru Blízkého východu a severní Afriky Ministerstva zahraničních věcí ČR

Občanská válka v Sýrii s sebou přinesla i vlnu migrace do okolních států i do Evropy a uprchlickou krizi. Jednou z nejhůře zasažených zemí bylo Jordánsko, kam před konfliktem uprchly statisíce Syřanů. Na tuto krizi, která vytvořila obrovský tlak na jordánské zdravotnictví i celkovou infrastrukturu reagovalo Ministerstvo vnitra ČR svými zahraničními humanitárními programy MEDEVAC a Pomoc na místě. V letech největší migrační krize bylo právě Jordánsko největší programovou zemí – v této době sem proudila nejen finanční pomoc z obou programů, ale realizovalo se až 15 lékařských misí ročně. A právě do Jordánska byly v rámci programu MEDEVAC poprvé vysláni lékaři, aby operovali pacienty v zahraničí – přímo tam, kde je to nejvíce potřeba. Více o začátcích

programu MEDEVAC v Jordánsku si můžete přečíst v rozhovoru s Mgr. Petrem Hladíkem, ředitelem Odboru Blízkého východu a severní Afriky Ministerstva zahraničních věcí České republiky a bývalým velvyslancem v Ammánu, který u toho byl osobně.

Kdy jste se poprvé setkal s programem MEDEVAC a jak jste se o něm dozvěděl?

Vzhledem k tomu, že na ministerstvu zahraničí pracuji od devadesátých let, setkal jsem se s programem MEDEVAC hned v jeho počátcích. V té době byl primárně zaměřen na státy bývalé Jugoslávie, jako diplomat jsem důsledky války na Balkáně řešil také, byť z jiného pohledu než kolegové na ministerstvu vnitra. Již tehdy jsem ale oceňoval pozitivní dopad programu na vnímání České republiky v zahraničí, samozřejmě vedle hlavního cíle MEDEVACu: poskytnutí zdravotní pomoci těm nejzranitelnějším, tedy dětem.

Jak vzpomínáte na začátky programu MEDEVAC v Jordánsku? Co Vám nejvíce utkvělo v paměti?

Když jsem v roce 2013 do Jordánska přijel, byl MEDEVAC a léčba syrských dětí v počátcích. Paradoxně nejvíc na mě zapůsobila byrokratická náročnost celého procesu a z mého pohledu jeho nízká efektivita: převoz několika málo syrských dětí do Čech vyžadoval složité prověřování jejich doprovodu, protože nemocné či vážně zraněné děti logicky nemohly cestovat samy a značné finanční náklady představovala i jejich bezpečná doprava do ČR. Lidově řečeno: „za hodně peněz, málo muziky“. Poté, co jsem se seznámil s fungováním zdravotnictví v samotném Jordánsku, které bylo v mnoha ohledech na výborné úrovni, a měl možnost totéž představit vedení ministerstva vnitra, začal se program MEDEVAC realizovat v „obráceném gardu“: do Jordánska přijížděli čeští lékaři, kteří syrské děti operovali přímo na místě. To umožnilo

rozšířit záběr medicínských specializací i počet dětských pacientů: v posledním roce mého působení v Jordánsku v r. 2018 to byla takřka tisícovka úspěšně odoperovaných pacientů.

Jak se ve Vašich očích program změnil od doby, kdy se v Jordánsku začínaly realizovat první lékařské mise?

Program se změnil zásadně, stejně jako se změnila situace v celém blízkovýchodním regionu. Na počátku se mise našich lékařů v Jordánsku zaměřovaly především na syrské děti a obecně syrské uprchlíky, kteří byli přímo postiženi konfliktem probíhajícím v sousední Sýrii. Operovala se válečná zranění, situace v uprchlických táborech byla v počátcích doslova zoufalá. Postupně se však situace syrských uprchlíků částečně stabilizovala, bylo potřeba zaměřit se více např. na léčení vrozených vad dětí a oslovit i potřeby jordánské populace, která byla válkou v Sýrii a příchodem stovek tisíc Syřanů

zasažena neméně vážně. Komplikací pro MEDEVAC nejméně vážnější, která ovšem přišla až po mém odjezdu z Jordánska, pak byla celosvětová pandemie COVIDu.

Co byste programu MEDEVAC přál do budoucna?

Program MEDEVAC je příkladem fantastické pomoci, kterou je Česká republika díky vynikající úrovni našeho zdravotnictví schopna ve světě poskytovat. Mnohokrát jsem se setkal s otázkami, proč tímto způsobem vůbec pomáháme, když máme sami svých problémů dost u nás doma. Většinou od lidí, kteří nechápou, že MEDEVAC nejen pomáhá, ale také snižuje migrační potenciál v oblastech, kde by se lidé ke kvalitní lékařské péči prostě nedostali. Ale především šíří dobré jméno našich zdravotníků a obecně celé naší republiky ve světě. Proto bych programu MEDEVAC přál především jistotu pokračování do budoucna a mnoho dalších úspěšných let!

**2018 evakuace z Afghánistánu, kardiochirurgie FN Motol
© MV ČR (foto: Adam Hříbal)**

2023 Zambie, mise ORL FN Motol © MV ČR

Lukáš Němec

Bývalý koordinátor
programu MEDEVAC

Když se řekne MEDEVAC, vybavím si jména jako Tetiana, Fatima, Sham, Hamza, Ibrahim, stejně jako příjmení Haišman, Mikolášová, Urubek, Burget, Bříza, Tláškal, Chomiak, Porsche, Špiroch, Obare, Al Qsous, Hladík, Pravdová, Smejkal. A mnoho dalších! MEDEVAC je jen a pouze to, co jsou lidé kolem něj. MEDEVAC není program, je to předivo lidských vztahů, úředníků v ČR, českých diplomatů v zahraničí, lékařů, sociálních pracovníků, které pomáhá těm nejzranitelnějším získat novou šanci žít důstojný život. Člověka to dokáže docela dobře emočně vyždímat... Hledat pro všechny zúčastněné společnou cestu, vidět podepsané referátníky, dokázat se smířit s tím, že něco nejde, i když moc chcete, vidět vyléčené pacienty nebo stát před těmi, kterým nemůžete pomoc. Co se mi vybaví, když se řekne

MEDEVAC? Bezvýjimečné nasazení, totální emoce, úplné vyčerpání, bezbřehé štěstí. Mám jedno doporučení – pokud máte šanci, jděte do toho!

A co konkrétně znamená MEDEVAC pro mne? S MEDEVACem jsem šel doslova na dřev, jak v úřednickém životě, tak v tom osobním. Někdy až moc... Proto, pokud mám odpovědět, co konkrétně znamená MEDEVAC pro mne, tak je to životní setkání s bývalým ředitelem odboru azylové a migrační politiky, Tomášem Haišmanem, a jeho upozorněním, které mi dodnes dává směr, když se ztrácím: „Němeeeeeeec, klid!“

2023 mise traumatologie
FN Olomouc © MV ČR

2010 evakuované děti z Kambodži,
dětská kardiologie FN Motol © MV ČR

Léčíme ty, kteří nemají čím zaplatit

Lékař Filip Burget mluví třemi světovými jazyky, po světě jezdí už od studií a toulavé boty nezahodil ani coby trojnásobný otec. Právě se vrátil z Jordánska, kde léčil syrské uprchlíky.

Ivana Karásková
reportérka MF DNES

článek v MFDnes, červenec 2015,

VFN traumatologie

Filip Burget do Jordánska už po sedmém. Tentokrát v zemi působil s dalšími třemi kolegy z Česka. Operovali syrské uprchlíky a Burget působil jako koordinátor

Filip Burget byl v Jordánsku už po sedmém. Foto: Yan Renolf, MAFRA

V hlavním městě Ammánu nám v jedné nemocnici na naše pacienty

Fakta
Jak a kde pomáhá Medevac

Česko zahájilo projekt v roce 1993 v reakci na válečný konflikt v bývalé Jugoslávii. Medevac je služba, která zabezpečuje převoz raněného z bojiště do zdravotnického zařízení. Jde o činnost, která probíhá ve velmi stresových situacích a pod časovým tlakem. Pod Medevac také spadají humanitární evakuace zdravotně postižených obyvatel a je primárně určen dětským pacientům. Jeho prostřednictvím se v českých nemocnicích léčilo přes 200 pacientů z Bosny a Hercegoviny, Čechenska, Kosova, Iráku, Afghánistánu, Pákistánu, Kambodže, Libye, Barmy, Sýrie a Ukrajiny.

děti bez končetin, co jim podma vybuchla mina... Člověk rychle uvědomí, jak se u nás doboře.

Jak vnímáte lícitace politiků jen počtu uprchlíků, kterým přijme? Jsem zastáncem solidárního přístupu. Češi jsou kolikrát přestří a v každém hned vidí zakulka teroristu. Ale samozřejmě nelíbat jimat lidí bez omezení a řádně prověření.

Čím vás oslovila právě chirurgie a traumatologie? Na těchto oborech je pěkný efekt vidíte hned po zákroku, se věnují i horské a sportovní činné. Možná mám v sobě ně potřebu adrenalinu. Vlastně chtěl kdysi léčit indány, jímám také se studii sard na z

2012 evakuování syrští uprchlíci z Jordánska,
traumatologie VFN © MV ČR

2014 evakuace 11 pacientů z Ukrajiny,
traumatologie VFN, ÚVN a FN Motol © MV ČR

2012 evakuovaný pacient z Libye,
traumatologie VFN © MV ČR

O programu

Program Pomoc na místě zřídila vláda České republiky dne 14. ledna 2015 usnesením č. 19. Od roku 2015 tento program pružně reaguje na aktuální situaci v oblasti migrace a nuceného vysídlení ve světě a poskytuje cílenou a efektivní asistenci vysídleným osobám a státům pod silnými migračními tlaky, a přispívá tak k prevenci nelegální migrace do Evropské unie a posílení bezpečnosti v evropském prostoru.

V červnu 2021 byla usnesením vlády České republiky č. 557 ze dne 21. června 2021 schválena aktualizovaná koncepce programu Pomoc na místě s názvem Koncepce Programu Ministerstva vnitra Pomoc na místě jako nástroje vnější migrační politiky České republiky. Hlavním cílem vzniku nové koncepce bylo vytvořit ucelený koncepční a metodický rámec, prostřednictvím kterého budou určovány priority Ministerstva vnitra pro program Pomoc na místě, jakožto nástroj vnější migrační politiky ČR.

Mezi základní cíle podpory definované aktuální koncepcí patří:

1. Ochrana a podpora nuceně vysídlených osob a dalších zranitelných osob v pohybu,
2. Podpora azylových, migračních a integračních systémů států pod velkými migračními tlaky,

3. Prevence nelegální migrace a obchodování s lidmi.

Projekty financované z programu Pomoc na místě jsou implementovány v partnerství s jednotlivými zahraničními vládami, mezinárodními organizacemi či mezinárodními nevládními organizacemi. Pro zvýšení dopadu intervencí je snahou Ministerstva vnitra realizovat projekty ve spolupráci s ostatními členskými státy Evropské unie.

V letech 2015 až 2023 bylo z Pomoci na místě podpořeno **celkem 69 projektů** ve **33 zemích**. Alokovaná částka poskytnutá na řešení migrační krize od roku 2015 činila **1,3 miliardy Kč**.

Program Pomoc na místě v číslech 2015–2023

1,3 mld. Kč

poskytnutá na řešení migrační krize od roku 2015

33 zemí

na 3 kontinentech, kde program působí

69 projektů

a podpora dalších 5 multilaterálních programů

33 implementačních partnerů

z řad mezinárodních organizací a vládních institucí

25 tisíc dětí uprchlíků,

kterým poskytla Pomoc na místě ochranu

750 tisíc uprchlíků,

kterým podala Pomoc na místě pomocnou ruku

Arménská rodina byla nucena opustit
Náhorní Karabach © UNHCR Karen Minasyan

Pomoc na místě v roce 2023

Rozpočet programu Pomoc na místě v roce 2023 činil 150 milionů Kč.

V roce 2023 tak mohlo být v rámci programu **podpořeno 7 projektů a 1 regionální program v celkem 10 zemích** – v Arménii, Jordánsku, na Kypru, v Libanonu, Libyi, na Maltě, v Řecku, Senegal, Tunisku a Turecku, a to v souladu se stanovenými prioritami pro rok 2023 v zemích **na východní středomořské a západobalkánské migrační trase** (priorita č. 1), **na centrální středomořské migrační trase** (priorita č. 2) a **na západní středomořské migrační trase** (priorita č. 3).

Peněžní dary na Kypr, do Libye, na Maltu, do Řecka, Senegal a Tuniska byly uděleny jako české příspěvky v rámci tzv. evropského dobrovolného solidárního mechanismu v návaznosti na Solidární deklaraci, která byla přijata většinou členských států Evropské unie (EU), včetně České republiky (ČR), dne 22. června 2022.

Stejně tak jako v uplynulých letech, tak i v roce 2023 byla při podpoře projektů věnována zvláštní pozornost zranitelným skupinám osob, zejména dětem a mladistvým.

Nad rámec stálého ročního rozpočtu a priorit byla v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině prostřednictvím programu Pomoc na místě realizována v roce 2023 též mimořádná pomoc Ukrajině a sousednímu Moldavsku, a to v návaznosti na ustanovený **Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023 – 2025** (program Ukrajina), který vláda ČR schválila dne 12. října 2022.

V rámci programu Pomoc na místě byla v roce 2023 podpořena realizace 4 projektů na Ukrajině a 1 projektu v Moldavsku v celkové výši 70 milionů Kč. Další pomoc byla realizována prostřednictvím Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC.

Podpořené projekty ze stálého rozpočtu

Země	Výše peněžního daru	Implementační partner	Doba implementace	Název projektu
Priorita č. 1 – Východní středomořská a západobalkánská migrační trasa				
Jordánsko Libanon	25 mil. Kč	Ministerstvo zahraničních věcí Dánska	01.01.2023 – 31.12.2026	Příspěvek do III. fáze Regionálního programu rozvoje a ochrany (RDPP) pro Blízký východ
Kypr	12,5 mil. Kč	Ministerstvo sociálních věcí Kyperské republiky	01.12.2023 – 30.11.2025	Podpora výstavby ubytovacího centra pro nezletilé žadatele o mezinárodní ochranu bez doprovodu
Řecko	12,5 mil. Kč	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	01.03.2023 – 31.12.2023	Bezpečné zóny pro nezletilé žadatele o mezinárodní ochranu bez doprovodu na řeckých ostrovech
Priorita č. 2 – Centrální středomořská migrační trasa				
Malta Libye	25 mil. Kč	Ministerstvo vnitřních věcí Maltské republiky	18.10.2023 – 17.10.2026	Rozvoj kapacit libyjských orgánů v oblasti migrace a správy hranic a materiální podpora maltské vlády na ochranu námořní hranice

Tunisko	25 mil. Kč	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	03.07.2023 – 03.01.2025	Podpora dobrovolných návratů a reintegrace migrantů v Tunisku
Priorita č. 3 – Západní středomořská migrační trasa				
Senegal	25 mil. Kč	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	01.11.2023 – 30.04.2025	Podpora reintegrace senegalských navrátilců a prevence nelegální migrace ze Senegalu (II. fáze)
Mimořádné situace				
Arménie	12,5 mil. K	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	01.10.2023 – 31.03.2024	Podpora uprchlíků z Náhorního Karabachu v Arménii
Turecko	12,5 mil. K	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (ICMPD)	01.07.2023 – 30.06.2024	Podpora migrantů, uprchlíků a místní komunity postižených ničivým zemětřesením v Turecku
			Celkem	150 mil. Kč

Průzkum v zaminované oblasti,
Ukrajina © HALO Trust

Podpořené projekty v rámci programu Ukrajina

Podpora	Výše peněžního daru	Implementační partner	Doba implementace	Název projektu
Priorita č. 1 – Východní středomořská a západobalkánská migrační trasa				
Moldavsko	15 mil. Kč	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (ICMPD)	01.09.2023 – 31.08.2024	Technická podpora moldavského Inspektorátu pohraniční policie
Ukrajina	25 mil. Kč	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	01.09.2023 – 31.08.2024	Podpora navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity v Dněpropetrovské oblasti
Ukrajina	20 mil. Kč	HALO Trust	01.08.2023 – 31.07.2024	Podpora humanitárního odminování
Ukrajina	5 mil. Kč	Kryla Nadiyi	01.11.2023 – 31.05.2024	Psychosociální podpora pro vnitřně vysídlené obyvatele na západě Ukrajiny
Ukrajina	5 mil. Kč	Myrne Nebo	01.11.2023 – 31.10.2024	Osvěta obyvatel v oblasti ochrany zdraví v zaminovaných oblastech
			Celkem	70 mil. Kč

Monitoring realizace projektů

Ministerstvo vnitra České republiky ve spolupráci se zastupitelskými úřady pravidelně provádí průběžný monitoring všech projektů podpořených z programu Pomoc na místě. Implementační partneři Ministerstvu vnitra předkládají průběžnou a závěrečnou zprávu z realizace projektů včetně přehledu čerpání rozpočtu.

Nad rámec toho koordinátoři programu Pomoc na místě též provádí podrobný monitoring aktivit a výstupů vybraných projektů přímo v místě realizace, a to ve spolupráci s příslušnými zastupitelskými úřady České republiky v dané zemi a místními partnery.

V roce 2023 byla uskutečněna monitorovací cesta do Senegalu. Naplánována byla též monitorovací cesta do Libanonu, která ale musela být z důvodu nepříznivé bezpečnostní situace v regionu v listopadu 2023 zrušena.

Senegal

Cílem cesty do Senegalu realizované ve dnech 30. dubna – 3. května 2023 byl monitoring projektu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) s názvem

Podpora reintegrace senegalských navrátilců a prevence nelegální migrace ze Senegalu. Tento projekt byl podpořený z programu Pomoc na místě v roce 2021 částkou 25 milionů Kč.

V rámci monitorovací cesty navštívila koordinátorka programu Pomoc na místě a zástupkyně Velvyslanectví České republiky v Dakaru provincii Tambacounda, kde byla realizována převážná část projektových aktivit na podporu pracovních příležitostí pro navracené migranty a mladé lidi se sklonem k migraci. Účastnice mise navštívily několik příjemců finanční a materiální podpory a školení technických dovedností.

Setkaly se též s partnery IOM, kteří se podílely na realizaci

projektu. Všichni navštívení příjemci projevovali velkou spokojenost s obdrženou podporou. Podařilo se jim rozšířit své hospodářství a v mnoha případech dokonce zaměstnat další osoby. Příjemci se, dle svých slov, dále snaží šířit informace o pracovních příležitostech v regionu a být vzorem pro ostatní mladé lidi.

Několik podpořených mužů se svěřilo, že v minulosti zvažovali cestu do Evropy, ale v současné době, kdy mají v Tambacoundě úspěšnou živnost a dokonce mohou zaměstnávat další lidi, již o cestě do Evropy neuvažují a svou budoucnost vidí v Senegal. Někteří i projevovali touhu tuto svou zkušenost předávat dalším lidem v komunitě.

Monitoring projektu prokázal, že pokud budou mít v Tambacoundě mladí lidé pracovní příležitosti, nebudou mít tendenci region opouštět.

Projekt hodnotili jako velmi efektivní a přispívající k prevenci migrace mladých lidí z regionu Tambacounda též zástupci místní radnice, guvernér regionu a zástupci místní rozvojové agentury. V návaznosti na provedený monitoring proto Ministerstvo vnitra doporučilo zvážit podporu pokračování projektu stejného zaměření a s podobnými výstupy a jeho implementaci v dalších chudých regionech Senegalu.

Monitorovací mise v provincii Tambacounda, Senegal © IOM

Farmář podpořený v rámci českého projektu, Senegal © MV ČR

Mnozí farmáři mohli díky českému projektu zaměstnat i další mladé lidi v regionu, Senegal © IOM

Mají-li práci v Senegalu, nemají již potřebu zemi opouštět © MV ČR

Jednou z největších výzev farmářů v Senegalu jsou stále se prodlužující sucha © IOM

Děkujeme všem, kdo se na programu MEDEVAC podílejí

Autoři fotografií:

Titulní strana: © MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

vnitřní strana obálky: © MV ČR (foto: Dominik Kučera)

str. 4: © MV ČR (foto: Dominik Kučera)

str. 5: © MV ČR (foto: Jan Mihaliček)

str. 6: © CCTH (foto: Rhema Shots)

Str. 54: © UNHCR (foto: Karen Minasyan)

© Jan Mihaliček

POMOC **NA** MÍSTĚ
CZECH

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MECEVAC czech